

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 395 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สูตร ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ประกอบด้วย เกษตรกร ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัวและนักเรียน/นักศึกษา ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามอยู่ในระดับสูง
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย ทักษะคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามซึ่งให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบด้วยตนเอง (Self Administered Questionnaire) แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นชนิดตรวจรายการ (Check List)
- ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยแบบถูก-ผิด
- ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับทักษะคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
- ตอนที่ 4 ข้อคำถามค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
- ตอนที่ 5 ข้อคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
- ตอนที่ 6 ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเป็นชนิดปลายเปิด (Opened Questionnaire)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การประมาณค่าแบบช่วง (Interval estimation) ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 63.29 สถานภาพสมรส ร้อยละ 65.57 ส่วนมากศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าร้อยละ 55.19 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 70.89 มีอายุโดยเฉลี่ย 39.62 ปี สูงสุด 60 ปี ต่ำสุด 18 ปี ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้โดยเฉลี่ย 16,639.34 ปี

2. ระดับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในระดับสูงคิดเป็นร้อยละ 81.52 รองลงมาที่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลางร้อยละ 18.48 และไม่มีผู้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในระดับต่ำ

3. ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งครอบคลุมหลักการของระบอบประชาธิปไตยทั้ง 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน 2) หลักเสมอภาค 3) หลักเสรีภาพ 4) หลักกฎหมาย และ 5) หลักเสียงข้างมาก ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.62\pm 0.30$) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ คนรวย คนจน คนที่มีการศึกษาสูง หรือคนไร้การศึกษา ต้องมีเสรีภาพเท่าเทียมกัน ($\bar{X}=4.39\pm 0.83$) เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้คนดีเป็นผู้นำประเทศเสมออำนาจอธิปไตยต้องเป็นของปวงชน ($\bar{X}=4.27\pm 0.78$) การอภิปรายไม่ไว้วางใจของฝ่ายนิติบัญญัติ คือการถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหาร เพื่อให้มั่นใจว่าฝ่ายบริหารจะต้องใช้อำนาจเพื่อประชาชน ($\bar{X}=4.09\pm 0.87$) ถึงแม้ฝ่ายค้านจะเป็นเสียงข้างน้อยในสภา แต่ฝ่ายค้านจะทำหน้าที่แทนประชาชนในการตรวจสอบฝ่ายบริหาร ไม่ให้ทำตามอำเภอใจ ($\bar{X}=4.07\pm 0.96$) การปกครองประเทศเป็นหน้าที่ของชนชั้นปกครองประชาชนไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยว ($\bar{X}=4.06\pm 1.03$) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจะต้องไปลงคะแนนเสียงทุกคน ($\bar{X}=3.87\pm 1.01$) นายกเทศมนตรีมนตรีควรมีอำนาจเด็ดขาดในการสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดร้ายแรงโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณา

ของศาล ($\bar{X}=3.77\pm 1.16$) ประชาชนมีเสรีภาพที่จะได้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับสภาเทศบาล ($\bar{X}=3.76\pm 0.78$) การตัดสินใจโดยยึดหลักเสียงข้างมากในการถกเถียงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแม้จะใช้เวลามากแต่ผลการตัดสินใจได้ข้อสรุปที่รอบคอบ รัศม ($\bar{X}=3.74\pm 1.02$) เป็นเรื่องธรรมดาที่คนรวยจะได้รับอภิสิทธิ์จากกฎหมายมากกว่าคนจน ($\bar{X}=3.68\pm 1.33$) และการปฏิวัติรัฐประหารช่วยให้ประเทศมีการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.62\pm 0.98$) ส่วนข้อที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ข้าราชการประจำคัดเลือกมาจากคนมีความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานจึงบริหารประเทศได้ดีกว่านักการเมือง ($\bar{X}=3.41\pm 1.04$) หลักเสียงข้างมากต่างจากพวกมากลากไปตรงที่ตัดสินใจโดยยึดประโยชน์ของประชาชนแต่พวกมากลากไปตัดสินใจโดยยึดประโยชน์ส่วนตัวคนและพรรคพวก ($\bar{X}=3.18\pm 1.24$) เป็นการยากที่จะแนะนำระบอบประชาธิปไตยให้คนไทยเข้าใจเพราะคนไทยยังไม่พร้อม ($\bar{X}=2.68\pm 1.07$) และข้อที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับต่ำเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การชุมนุมประท้วงเป็นเรื่องปกติในการปกครองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X}=2.47\pm 1.10$) และผู้บริหารท้องถิ่นควรมาจากผู้ที่มีฐานะและชาติตระกูลดี ($\bar{X}=2.16\pm 1.08$) ตามลำดับ

4. ระดับค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ระดับค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งครอบคลุมหลักการของระบอบประชาธิปไตยทั้ง 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน 2) หลักเสมอภาค 3) หลักเสรีภาพ 4) หลักกฎหมาย และ 5) หลักเสียงข้างมาก ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37\pm 0.29$) พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงมาก คือ แม้ว่าคนเราจะแตกต่างกันโดยเผ่าพันธุ์และชาติกำเนิดก็ต้องให้สิทธิ์ทุกคนเท่าเทียมกัน ($\bar{X}=4.59\pm 0.69$) ข้อที่มีค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ให้ประชาชนได้รับผลแห่งนโยบายของรัฐบาลเท่าเทียมกัน ($\bar{X}=4.21\pm 0.71$) ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตยอมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ($\bar{X}=4.14\pm 0.89$) ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันกับข้าราชการ ($\bar{X}=4.03\pm 1.31$) และให้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับมติหรือความเห็นของสวนใหญ่มีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์ในความเห็นนั้น ๆ ($\bar{X}=3.38\pm 0.86$) ส่วนข้อที่มีค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ถ้าไม่มีฐานะสำคัญหรืออุปสรรคอย่างแท้จริงแล้ว

ท่านจะไปฟังการอภิปรายหรือปาฐกถาปัญหาทางสังคมเป็นอย่างดี ($\bar{X}=3.34\pm 0.74$)
 ข้าราชการส่วนใหญ่ที่ความซื่อสัตย์และไว้วางใจได้ ($\bar{X}=3.31\pm 0.94$) หากผู้ที่คัดค้านกฎหมายที่
 กำลังพิจารณาอยู่ในรัฐสภาและท่านก็ไม่เห็นด้วยกับกฎหมายนั้น ท่านจะร่วมขบวนการ
 คัดค้านด้วย ($\bar{X}=3.28\pm 0.89$) ท่านเชื่อถือคำพูดของบุคคลที่มีผู้ที่มีอาวุโสสูงมากกว่าผู้ที่มี
 อาวุโสน้อย ($\bar{X}=3.07\pm 0.59$) มีคนบางคนสมัครเข้ารับเลือกเป็นตัวแทนหรือผู้แทนหลายครั้งแต่
 ก็ไม่เคยได้รับเลือกถ้าเป็นตัวท่านเองจะสมัครในครั้งต่อไปไหม ($\bar{X}=3.02\pm 1.06$) ถ้ามีการรณรงค์
 หาเสียงเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านจะช่วยหาเสียงให้แก่ผู้สมัครที่ท่านพึงพอใจไหม
 ($\bar{X}=3.00\pm 0.88$) นักการเมืองส่วนใหญ่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นสำคัญ
 ($\bar{X}=2.99\pm 0.98$) ท่านคิดว่าการเมืองเป็นตัวละครสำคัญทำให้ท่านประสบปัญหาชีวิต ($\bar{X}=2.93$
 ± 0.60) และท่านเห็นด้วย “ถ้าจะดูความถูกผิดกันก็ยอมดูได้จากเสียงส่วนใหญ่” ($\bar{X}=2.86\pm 1.01$)
 และข้อที่มีค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำคือ ไม่ให้สิทธิแก่ข้าราชการ
 ในการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เพราะเป็นฝ่ายรัฐบาลอยู่แล้ว ($\bar{X}=1.97\pm 0.92$)

5. ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาล
 เมืองมหาสารคามโดยรวม

ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ครอบคลุมวัฒนธรรมทาง
 การเมือง แบบประชาธิปไตยทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบประชาธิปไตย
 2) การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง 3) ความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น
 4) การเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5) การเคารพในกติกาและกฎระเบียบที่เป็น
 ประชาธิปไตย 6) ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมือง และ 7) การวิพากษ์วิจารณ์ทาง
 การเมืองอย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม
 มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.51\pm 0.30$) พิจารณา
 เป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
 ประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงรวม 4 ด้าน และระดับปานกลางรวม 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
 มากไปน้อย ดังนี้ ด้านการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ($\bar{X}=3.99\pm 0.65$) ด้านการเคารพในกติกา
 และกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.87\pm 0.48$) ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่าง
 สร้างสรรค์ ($\bar{X}=3.73\pm 0.60$) และด้านการเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 ($\bar{X}=3.54\pm 0.44$) ส่วนระดับปานกลางเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความสนใจ
 และติดตามกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X}=3.32\pm 0.56$) ด้านความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบบ
 ประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.08\pm 0.65$) และด้านความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น
 ($\bar{X}=3.01\pm 0.57$) ตามลำดับ

6. ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามจำแนกรายข้อ

ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ครอบคลุมวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย 2) การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง 3) ความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น 4) การเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5) การเคารพในกติกาและกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย 6) ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมือง และ 7) การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย รายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ท่านมีความเชื่อมั่นว่ารัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่หญิงเท่าเทียมกับชายในทุกด้าน ($\bar{x}=3.32 \pm 0.91$) ท่านมีความเชื่อมั่นว่ารัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่ทุกคนในการพูดและวิจารณ์ทัศนทางการเมืองตามความเชื่อของตน ($\bar{x}=3.28 \pm 0.91$) ท่านมีความเชื่อมั่นว่ารัฐย่อมจะรักษาผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ($\bar{x}=3.15 \pm 0.81$) ท่านมีความเชื่อมั่นว่ากฎหมายของประเทศนี้ให้ประโยชน์และความเป็นธรรมแก่ทุกคนเท่าเทียมกัน ($\bar{x}=2.95 \pm 1.15$) และท่านมีความเชื่อมั่นว่าพรรคการเมืองทุกพรรคย่อมมุ่งประโยชน์ของประเทศชาติโดยส่วนรวม มิใช่เพื่อตนเอง ($\bar{x}=2.67 \pm 0.93$) ตามลำดับ

ด้านการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง พบว่า ทุกข้อมีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง อยู่ในระดับสูงเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามประชาชนไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจน เป็นคนชั้นสูงหรือชั้นต่ำควรมีสิทธิในการเลือกตั้งเท่ากัน ($\bar{x}=4.43 \pm 0.80$) ประชาชนมีเสรีภาพที่จะได้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับมาตรการหรือนโยบายของผู้บริหารเทศบาล ($\bar{x}=4.27 \pm 0.65$) การบริหารท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของชนชั้นผู้นำประชาชนคนธรรมดาไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ($\bar{x}=3.79 \pm 1.05$) เมื่อมีการซื้อสิทธิขายเสียงกันมาก จึงไม่ควรให้อำนาจประชาชนเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ($\bar{x}=3.75 \pm 1.09$) และเพื่อให้ได้สมาชิกสภาเทศบาลที่ดีควรกำหนดให้ประชาชนที่มีการศึกษาสูงเท่านั้นเป็นผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง ($\bar{x}=3.72 \pm 1.19$) ตามลำดับ

ด้านความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคล พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คนส่วนใหญ่ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริงโดยไม่มุ่งเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{x}=3.22 \pm 1.16$) ให้สิทธิประชาชนตรวจข่าวหรือบทความ

ก่อนตีพิมพ์หรือโฆษณาเพื่อป้องกันการออกข่าวในสิ่งเสียหายแก่ภาครัฐ ($\bar{X}=3.19\pm 1.08$) เชื้อลื้อนโยบายการบริหารของผู้มีอำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ($\bar{X}=3.14\pm 0.08$) ให้อำนาจพิเศษบางประการแก่เจ้าหน้าที่ในการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งกับบุคคลที่รู้ว่าเป็นอาชญากรแต่ไม่มีหลักฐานที่จะจัดการตามกฎหมาย ($\bar{X}=2.83\pm 1.09$) และให้สิทธิพิเศษแก่ข้าราชการในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ($\bar{X}=2.68\pm 1.19$) ตามลำดับ

ด้านการเคารพในกติกากฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูง จำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น ($\bar{X}=4.23\pm 0.58$) ท่านมีความสนใจที่จะเข้าซื้อถอดถอนนักการเมืองท้องถิ่นที่ทำผิดกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย ($\bar{X}=4.16\pm 0.68$) ท่านยอมรับผลการเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น ($\bar{X}=3.84\pm 0.80$) การยื่นข้อเรียกร้องหรือข้อเสนอแนะต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ($\bar{X}=3.81\pm 0.79$) และการเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ($\bar{X}=3.28\pm 0.91$) ตามลำดับ

ด้านความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูง จำนวน 2 ข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ท่านมีความสนใจที่จะเป็นผู้รณรงค์ทางการเมือง เช่น การเชิญชวนให้ไปร่วมลงคะแนนเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.07\pm 0.57$) ท่านมีความสนใจในการติดตามกิจกรรมทางการเมืองของผู้มีอำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นผ่านสื่อต่าง ๆ ($\bar{X}=3.57\pm 0.83$) ส่วนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ คือ ท่านมีความสนใจที่จะเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง ($\bar{X}=3.13\pm 0.85$) ท่านมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกับกลุ่มการเมือง ($\bar{X}=3.02\pm 0.82$) และท่านมีความสนใจที่จะบริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X}=2.79\pm 0.83$) ตามลำดับ

ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูง จำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ นายกเทศมนตรีควรฟังความเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลเพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปด้วยความรอบคอบ ($\bar{X}=4.21\pm 1.65$) การที่ฝ่ายบริหารได้รับเสียงข้างมากแสดงว่าได้รับฉันทานุมัติจากประชาชนในทุกกรณี ดังนั้นฝ่ายบริหารจึงสามารถตัดสินใจได้โดยไม่ต้องฟังเสียงจากฝ่ายค้านแต่อย่างใด ($\bar{X}=3.85\pm 1.07$) การซุกคืบและเปิดโปงพฤติกรรมที่ฉ้อฉลของนักการเมืองและข้าราชการคืออาวุธสำคัญของประชาชนในการควบคุมผู้ปกครอง ($\bar{X}=3.67\pm 0.93$) เสียงข้างน้อยในสภาเปรียบเหมือนเสียงนกเสียงกาที่ไม่มีประโยชน์ต่อประชาชน ($\bar{X}=3.58\pm 1.02$) และการติดตามการปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง ($\bar{X}=3.35\pm 0.78$) ตามลำดับ

ด้านการเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูง จำนวน 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.17\pm 0.87$) การเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาทางการเมือง ($\bar{X}=3.89\pm 0.50$) การเป็นสมาชิกในกลุ่มการทำงานเพื่อส่วนรวมในระดับท้องถิ่น ($\bar{X}=3.72\pm 0.69$) การเข้าร่วมกับกลุ่มชุมนุมทางการเมือง ($\bar{X}=3.06\pm 0.92$) การช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง ($\bar{X}=2.87\pm 0.90$)

อภิปรายผล

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นข้อสรุปผลการวิจัยเป็นลำดับ ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในระดับสูง และส่วนน้อยมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลางแสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้ง โอกาสในการมีส่วนร่วมในการชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองและมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองได้มากมายหลายช่องทาง สอดคล้องกับการมีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนการเมืองการปกครอง ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีความรู้ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดี
2. ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยซึ่งครอบคลุมหลักการของระบอบประชาธิปไตยทั้ง 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน 2) หลักเสมอภาค 3) หลักเสรีภาพ 4) หลักกฎหมาย และ 5) หลักเสียงข้างมาก

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนใหญ่ในระดับสูงและระดับปานกลาง ส่วนน้อยอยู่ในระดับต่ำ ดังนี้ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับสูง เรียงลำดับ ได้แก่ 1) คนรวย คนจน คนที่มีการศึกษาสูง หรือคนไร้การศึกษา ต้องมีเสรีภาพเท่าเทียมกัน 2) เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้คนดีเป็นผู้นำประเทศเสมออำนาจอธิปไตยต้องเป็นของปวงชน 3) การอภิปรายไม่ไว้วางใจของฝ่ายนิติบัญญัติ คือการถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหาร 4) เพื่อให้มั่นใจว่าฝ่ายบริหารจะต้องใช้อำนาจเพื่อประชาชน 5) ถึงแม้ฝ่ายค้านจะเป็นเสียงข้างน้อยในสภา แต่ฝ่ายค้านจะทำหน้าที่แทนประชาชนในการตรวจสอบฝ่ายบริหารไม่ให้ทำตามอำเภอใจ 6) การปกครองประเทศเป็นหน้าที่ของชนชั้นปกครองประชาชน ไม่ควรเข้ามายุ่งเกี่ยว 7) การเลือกตั้งสมาชิก

สภาเทศบาลผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องไปลงคะแนนเสียงทุกคน 8) นายกเทศมนตรีมนตรีควรมีอำนาจเด็ดขาดในการสั่งลงโทษผู้กระทำผิดร้ายแรงโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของศาล 9) ประชาชนมีเสรีภาพที่จะได้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับสภาเทศบาล 10) การตัดสินใจโดยยึดหลักเสียงข้างมากในการถกเถียงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแม้จะใช้เวลามากแต่ผลการตัดสินใจจะได้ข้อสรุปที่รอบคอบ รัดกุม 11) เป็นเรื่องธรรมดาที่คนรวยจะได้รับอภิสิทธิ์จากกฎหมายมากกว่าคนจน และ 12) การปฏิบัติรัฐประหารช่วยให้ประเทศมีการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ส่วนข้อที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับ ได้แก่ 1) ข้าราชการประจำคัดเลือกมาจากคนมีความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานจึงบริหารประเทศได้ดีกว่านักการเมือง 2) หลักเสียงข้างมากต่างจากพวกมากลากไป ตรงที่ตัดสินใจโดยยึดประโยชน์ของประชาชนแต่พวกมากลากไปตัดสินใจโดยยึดประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก 3) เป็นการยากที่จะแนะนำระบอบประชาธิปไตยให้คนไทยเข้าใจเพราะคนไทยยังไม่พร้อม และ 4) ข้อที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่าการวิจัยระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับความรู้ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตยที่พบว่าอยู่ในระดับสูงและปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2542 : 22) แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ตามกรอบความคิดเชิงทฤษฎี ถ้าคนเรารู้และเข้าใจเรื่องใดและเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีก็จะยอมรับไว้เป็นความเชื่อของตน ซึ่งจะมีผลต่อทัศนคติโดยตรง แสดงว่าผลการค้นพบนี้ยืนยันกรอบความคิดเชิงทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้แล้ว จึงทำให้พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตยในระดับสูงจะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูงด้วย และยังพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามยังมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำในบางข้อ คือ การชุมนุมประท้วงเป็นเรื่องปกติในการปกครองแบบประชาธิปไตย และผู้บริหารท้องถิ่นควรมาจากผู้ที่มีฐานะและชาติตระกูลดี

3. ระดับค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยซึ่งครอบคลุมหลักการของระบอบประชาธิปไตยทั้ง 5 ประการ ได้แก่ 1) หลักอำนาจธิปไตยของปวงชน 2) หลักเสมอภาค 3) หลักเสรีภาพ 4) หลักกฎหมาย และ 5) หลักเสียงข้างมาก

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ส่วนใหญ่ในระดับสูงและระดับปานกลาง ข้อที่มีค่านิยมทางการเมืองแบบ

ประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงมาก เรียงลำดับ ได้แก่ 1) แม้ว่าคนเราจะแตกต่างกันโดยเผ่าพันธุ์ และชาติกำเนิดก็ต้องให้สิทธิทุกคนเท่าเทียมกัน ข้อที่มีค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับสูงเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 2) ให้ประชาชนได้รับผลแห่งนโยบาย ของรัฐบาลเท่าเทียมกัน 3) ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตยอมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี 4) ให้ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันกับข้าราชการ และ 5) ให้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับมติหรือ ความเห็นของส่วนใหญ่ผู้มีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์ในความเห็นนั้น ๆ ส่วนข้อที่มีค่านิยมทาง การเมืองแบบประชาธิปไตย และค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับ ได้แก่ 1) ถ้าไม่มีทุระ สำคัญหรืออุปสรรคอย่างแท้จริงแล้ว ท่านจะไปฟังการอภิปรายหรือปาฐกถาปัญหาทางสังคม หรือการเมืองมากน้อยเพียงใด 2) ข้าราชการส่วนใหญ่ที่ความซื่อสัตย์และไว้ใจได้ 3) หากผู้ที่ คัดค้านกฎหมายที่กำลังพิจารณาอยู่ในรัฐสภาและท่านก็ไม่เห็นด้วยกับกฎหมายนั้น ท่านจะร่วม ขบวนการคัดค้านด้วยหรือไม่ 4) ท่านเชื่อถือคำพูดของบุคคลที่มีผู้ที่มีอาวุโสสูงมากกว่าผู้ที่มี อวุโสต่ำ 5) มีคนบางคนสมัครเข้ารับเลือกเป็นตัวแทนหรือผู้แทนหลายครั้งแต่ก็ไม่เคยได้รับ เลือกด้านเป็นตัวท่านเองจะสมัครในครั้งต่อไปไหม 6) ถ้ามีการรณรงค์หาเสียงเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านจะช่วยหาเสียงให้แก่ผู้สมัครที่ท่านพึงพอใจไหม 7) นักการเมือง ส่วนใหญ่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นสำคัญ 8) ท่านคิดว่าการเมืองเป็นตัวการ สำคัญทำให้ท่านประสบปัญหาชีวิต และ 9) ท่านเห็นด้วย “ถ้าจะดูความถูกต้องกันก็ยอมดูได้จาก เสียส่วนใหญ่” แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีค่านิยมที่ สอดคล้องกับการสร้างค่านิยมในความเห็นของ พิชาย รัตนดิถิก ณ ภูเก็ต (2553 : 35) ว่าการสร้างค่านิยมประชาธิปไตยกับสังคมที่มีคุณภาพ กล่าวถึง การสร้างค่านิยมประชาธิปไตย ได้แก่ ค่านิยมแกนกลาง ประกอบด้วย 1) การมีเสรีภาพเชิงสร้างสรรค์ (Constructive liberty) 2) การมีเสรีภาพอย่างมีเหตุผล อย่างมีความยับยั้งชั่งใจ อย่างมีความรับผิดชอบและคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมให้มาก 3) การมีเสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ (Constructively Political Participation) และการสร้างค่านิยมประชาธิปไตย คือ 1) การสร้าง ความเสมอภาคอย่างมีวุฒิภาวะ (Mature Equality) ทั้ง โอกาสและเงื่อนไข สนับสนุนทุกกลุ่ม (Social Inclusion) ทุกกลุ่มในการเข้าถึงทรัพยากร การบริการ ของรัฐอย่างเท่าเทียม และ 2) การสร้างเงื่อนไขเพื่อให้มีพลังอำนาจทางสังคม (Social Empowerment) ในการใช้เสรีภาพ ตามโอกาสที่ได้รับ สันติธรรม ค่านิยมที่รับฟังความเห็นผู้อื่นอย่างปราศจากอคติ อคติอันความ ต่างต่าง พร้อมใช้แนวทางสันติสร้างสรรค์ในการดำเนินงานและแก้ปัญหา และให้อภัยคนที่ สำนึกผิด อันเป็นการสร้างความสมานฉันท์ (Social Cohesion) และยังพบว่า ประชาชนในเขต

เทศบาลเมืองมหาสารคามยังมีค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำคือไม่ให้สิทธิแก่ข้าราชการในการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เพราะเป็นฝ่ายรัฐบาลอยู่แล้ว

4. ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ครอบคลุมวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย 2) การยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง 3) ความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น 4) การเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5) การเคารพในกติกากฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย 6) ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมือง และ 7) การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับสูง

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูงรวม 4 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง พบว่า ทุกข้อมีการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง อยู่ในระดับสูง เรียงลำดับ ดังนี้ 1) ประชาชนไม่ว่าจะร่ำรวยหรือยากจน เป็นคนชั้นสูงหรือชั้นต่ำควรมีสิทธิในการเลือกตั้งเท่ากัน 2) ประชาชนมีเสรีภาพที่จะได้แย้งหรือไม่เห็นด้วยกับมาตรการหรือ นโยบายของผู้บริหารเทศบาล 3) การบริหารท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของชนชั้นผู้นำประชาชนคนธรรมดาไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว 4) เมื่อมีการซื้อสิทธิขายเสียงกันมาก จึงไม่ควรให้อำนาจประชาชนเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และ 5) เพื่อให้ได้สมาชิกสภาเทศบาลที่ดีควรกำหนดให้ประชาชนที่มีการศึกษาสูงเท่านั้นเป็นผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง

4.2 ด้านการเคารพในกติกากฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูง จำนวน 4 เรียงลำดับ ดังนี้ 1) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น 2) ท่านมีความสนใจที่จะเข้าซื้อตลอดจนนักการเมืองท้องถิ่นที่ทำผิดกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตย 3) ท่านยอมรับผลการเลือกตั้งการเมืองระดับท้องถิ่น 4) การยื่นข้อเรียกร้องหรือข้อเสนอแนะต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่น และข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ 5) การเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง

4.3 ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูง จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับ ดังนี้ 1) นายกเทศมนตรีควรฟังความเห็นของสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปด้วยความรอบคอบ 2) การที่ฝ่ายบริหารได้รับเสียงข้างมาก แสดงว่าได้รับฉันทานุมัติจากประชาชนในทุกกรณี ดังนั้นฝ่ายบริหารจึงสามารถตัดสินใจได้

โดยไม่ต้องฟังเสียงจากฝ่ายค้านแต่อย่างใด 3) การขูดคู้และเปิดโปงพฤติกรรมที่ฉ้อฉลของ
 นักการเมืองและข้าราชการคืออาวุธสำคัญของประชาชนในการควบคุมผู้ปกครอง 4) เสียงข้าง
 น้อยในสภาพเปรียบเหมือนเสียงนกเสียงกาที่ไม่มีประโยชน์ต่อประชาชนและอยู่ในระดับ
 ปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ 5) การติดตามการปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง ตามลำดับ

4.4 ด้านการเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ข้อที่อยู่ใน
 ระดับสูง จำนวน 3 ข้อเรียงลำดับ ดังนี้ 1) ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง
 2) การเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาทางการเมือง 3) การเป็นสมาชิกในกลุ่มการทำงาน
 เพื่อส่วนรวมในระดับท้องถิ่น และข้อที่อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 4) การเข้า
 ร่วมกับกลุ่มชุมนุมทางการเมือง และ 5) การช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

และพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีวัฒนธรรมทางการเมือง
 แบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลางรวม 3 ด้าน เรียงลำดับ ดังนี้

4.5 ด้านความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูง
 จำนวน 2 ข้อเรียงลำดับ คือ 1) ท่านมีความสนใจที่จะเป็นผู้รณรงค์ทางการเมือง เช่น การเชิญ
 ชวนให้ไปร่วมลงคะแนนเลือกตั้ง 2) ท่านมีความสนใจในการติดตามกิจกรรมทางการเมืองของ
 ผู้มีอำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่นผ่านสื่อต่าง ๆ ส่วนข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน
 3 ข้อ เรียงลำดับ ดังนี้ 3) ท่านมีความสนใจที่จะเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องทางการเมือง 4) ท่านมี
 ความสนใจที่จะเข้าร่วมกับกลุ่มการเมือง และ 5) ท่านมีความสนใจที่จะบริจาคเงินสนับสนุน
 กิจกรรมทางการเมือง

4.6 ด้านความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ทุกข้อมีความ
 เชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับ ดังนี้ 1) ท่านมี
 ความเชื่อมั่นว่ารัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่หญิงเท่าเทียมกับชายในทุกด้าน 2) ท่านมีความเชื่อมั่นว่า
 รัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่ทุกคนในการพูดและวิจารณ์ที่เสนอแนะทางการเมืองตามความเชื่อของตน
 3) ท่านมีความเชื่อมั่นว่ารัฐย่อมจะรักษาผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง 4) ท่านมี
 ความเชื่อมั่นว่ากฎหมายของประเทศนี้ให้ประโยชน์และความเป็นธรรมแก่ทุกคนเท่าเทียมกัน
 และ 5) ท่านมีความเชื่อมั่นว่าพรรคการเมืองทุกพรรคย่อมมุ่งประโยชน์ของประเทศชาติโดย
 ส่วนรวม มิใช่เพื่อตนเอง

4.7 ด้านความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น พบว่า ทุกข้ออยู่
 ในระดับปานกลางเรียงลำดับ ดังนี้ 1) คนส่วนใหญ่ยอมเสียสละเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริงโดยไม่
 มุ่งงมงายเพื่อประโยชน์ส่วนตัว 2) ให้สิทธิประชาชนตรวจข่าวหรือบทความก่อนตีพิมพ์หรือ

โฆษณาเพื่อป้องกันการออกข่าวในสิ่งที่เสียหายแก่ภาครัฐ 3) เชื้อถือนโยบายการบริหารของผู้มีอำนาจทางการเมืองในระดับท้องถิ่น 4) ให้อำนาจพิเศษบางประการแก่เจ้าหน้าที่ในการจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งกับบุคคลที่รู้ว่าเป็นอาชญากรแต่ไม่มีหลักฐานที่จะจัดการตามกฎหมาย และ 5) ให้สิทธิพิเศษแก่ข้าราชการในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

แสดงให้เห็นว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม สอดคล้องกับการจำแนกลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Culture) ของ สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2542 : 22) อธิบายไว้ว่า เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยประกอบด้วยบุคคลต้องมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย จะต้องมีความใจกว้าง ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น ไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ จนไม่รับฟังความคิดเห็นหรือเหตุผลของผู้อื่น มีความไว้วางใจและยอมรับความสามารถของบุคคลอื่น เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเคารพในกติกาและกฎระเบียบที่เป็นประชาธิปไตยให้ความสนใจและติดตามกิจกรรมทางการเมืองการปกครองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและจะต้องมีความกล้าหาญในการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองด้วยความคิดที่สร้างสรรค์สอดคล้องกับการศึกษาของ เยาวภา ประคองศิลป์ และคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้รายงานการวิจัย การศึกษาเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สอดคล้องกับ ทินพันธ์ นาคะตะ (2517 : 12) ที่ได้สรุปถึงลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และ พลศักดิ์ จิตรไกรศิริ (2519 : 63) จากงานวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของครูในกรุงเทพมหานครได้กำหนดลักษณะของผู้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) จะต้องมีความตั้งใจที่ต้องการการปกครองแบบประชาธิปไตย 2) จะต้องยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล 3) จะต้องมีความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคล 4) จะต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น 5) จะต้องมีความเชื่อมั่นในความเสมอภาคของมนุษย์ 6) จะต้องยึดถือในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย 7) จะต้องสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง 8) จะต้องมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง 9) จะต้องมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจผู้อื่น 10) จะต้องมีความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่และสถาบันของทางราชการ และ 11) จะต้องรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลในทางสร้างสรรค์

โดยผลการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ การศึกษาของ สาวิตรี ก้อนอาทร (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ พบว่า ในภาพรวมประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับดีมาก

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

5.1 รายได้

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามมีค่าเฉลี่ยของรายได้ 16,639.34 บาท ต่อเดือน ซึ่งเท่ากับค่าแรงขั้นต่ำของประชาชนทั้งประเทศตามประกาศของรัฐบาลแต่พบว่า มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองสูงกว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ ได้แก่ เพศ การศึกษา และอาชีพ แสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ ทักษะคิดและค่านิยมทางการเมืองได้เข้าถึงประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่เป็นรากหญ้า แนวโน้มในอนาคตผู้บริหารท้องถิ่นจะได้มาจากประชาชนที่เป็นรากหญ้า

5.2 เพศ

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามเป็นเพศชายร้อยละ 36.71 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 63.29 ซึ่งเพศหญิงมีส่วนมากกว่าเพศชายเกือบเท่าตัวแสดงให้เห็นว่าเพศหญิงให้ความสำคัญกับการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม เพศชายและเพศหญิง มีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน โดยประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามเพศชายมีค่าเฉลี่ยทางวัฒนธรรมทางการเมือง 3.538 และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยทางวัฒนธรรมทางการเมือง 3.448 และพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามทั้งเพศชายและเพศหญิง ไม่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองมหาสารคามจะมีเสถียรภาพขึ้น มีโอกาสที่จะได้ผู้บริหารท้องถิ่นจากความเท่าเทียมกันของเพศชายและเพศหญิง เพราะทั้งเพศชายและเพศหญิง ไม่มีความแตกต่างในเรื่องทักษะคิดและค่านิยมทางการเมือง

5.3 การศึกษา

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยทางวัฒนธรรม 3.563 สูงกว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนต้น 3.539 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า 3.501 และมัธยมศึกษา

ตอนปลาย 3.441 แสดงให้เห็นว่า สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองส่งผลถึงสถานศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรวิชาชีพ แต่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นการสอนแยกคณะสาขาวิชาการเมืองการปกครอง จึงส่งผลต่อการศึกษาในสาขาอื่น โดยภาพรวม

5.4 อาชีพ

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยทางวัฒนธรรม 3.704 สูงกว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา 3.515 เกษตรกร 3.508 ค้าขาย 3.493 และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3.489 แสดงให้เห็นว่าการมีโอกาสได้รับรู้กิจกรรม/ข่าวสารทางการเมืองได้มากกว่าส่งผลโดยตรงต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ยังยุ่งยากกับการหาเลี้ยงชีพและผู้ทำงานประจำ

5.5 ทักษะคิด

ระดับทักษะคิดทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีทักษะคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ตรงกันอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}=3.62\pm 0.30$: ค่าต่ำสุด 2.90 ค่าสูงสุด 4.45) มีทักษะคิดทางการเมืองระดับปานกลาง และมีทักษะคิดทางการเมืองระดับต่ำ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงซึ่งตามกรอบความคิดเชิงทฤษฎีหากคนเรารู้และเข้าใจเรื่องใดและเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีก็จะยอมรับไว้เป็นความเชื่อของตนซึ่งจะมีผลต่อทัศนคติโดยตรงแสดงว่าผลการค้นพบนี้ยืนยันกรอบความคิดเชิงทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้แล้ว (สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. 2551 : บทคัดย่อ) จึงพบว่าประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามที่มีความรู้ความเข้าใจต่อระบอบประชาธิปไตยในระดับสูงจะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูงด้วย

5.6 ค่านิยม

ระดับค่านิยมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามมีค่านิยมทางการเมืองที่ตรงกันส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.37\pm 0.29$) และส่วนน้อยค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในอดีตที่ผ่านมา ที่ผู้บริหารเทศบาลจะได้รับการเลือกจากประชาชนในเขตเทศบาลแบบต่อเนื่องตามทฤษฎีค่านิยมเรื่องการนับถือบุคคล (Personalism) ความนิยมในคนใจกว้างและใจนักเลง (Broad-mindedness) ซึ่งหมายถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เลี้ยงดูคนอื่น โดยไม่คิดถึงความสิ้นเปลืองและความเชื่อในเรื่องบุญกรรม (Merit Accumulation) ซึ่งหมายถึง เรื่องบุญวาสนา กรรมดีกรรมชั่ว ฯลฯ (สนิท สมัครการ. 2522 : 6)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัย พบประเด็นที่นำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามหลายประการ การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางสำหรับการสร้างเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย 3 ระดับ ดังนี้

1.1 ปรับปรุง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในประเด็นมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการเมืองการปกครองในระดับมาก และประเด็นของความขัดแย้งทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับมากเช่นกัน จึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ดังนี้

1.1.1 ปรับปรุงระบบการเรียนการสอนเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยในสถาบันการศึกษาทุกภูมิภาคของประเทศไทยให้มีมาตรฐานเดียวกัน

1.1.2 ต้องรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา อดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง
ต้องไม่มีอคติต่อกัน

1.2 พัฒนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในประเด็นทัศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ดังนี้

1.2.1 กระบวนการปลูกฝังอบรมหล่อหลอมกล่อมเกลาเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยในชุมชน

1.2.2 ปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดี และเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย

1.2.3 การส่งเสริมบรรยากาศประชาธิปไตยในชุมชน

1.3 ส่งเสริม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีทัศนคติที่ดีในการบริหารงานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลเมืองมหาสารคาม ดังนี้

1.3.1 ส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

1.3.2 การเสริมสร้างความโปร่งใสทางการเมืองและการบริหารงานของนายกเทศมนตรี

1.3.3 การเสริมสร้างระบบการเมืองและการบริหารที่เน้นผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก

1.3.4 การพัฒนาเครือข่ายร่วมกันระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.5 ควรมุ่งเน้นให้ประชาชนมีความรู้ ความศรัทธา และความเชื่อมั่นที่จะนำไปปฏิบัติในชีวิตความเป็นจริง เพื่อให้หลักการของประชาธิปไตยเป็นวิถีการเนนชีวิตที่แท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

2.2 ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เกี่ยวกับด้านต่าง ๆ 3 ด้าน ได้แก่ 1) เกี่ยวกับรัฐบาลและกลไกของรัฐบาล 2) เกี่ยวกับบุคคลและสิ่งอื่น ๆ ในระบบการเมือง และ 3) เกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองของตนเอง

2.3 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง